

**การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
จังหวัดปทุมธานี**

**สารนิพนธ์
ของ
นายเชาวลิต จงมี**

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

372.12011

๕281ก

๕.3

**การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
จังหวัดปทุมธานี**

บทคัดย่อ

ของ

นายเชาวลิต จงมี

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2548**

h 276946

ชาวลิต จงมี (2547) การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี สารนิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ สถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 เป็นครู จำนวน 124 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 118 คน รวมจำนวน 242 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการทดสอบค่า t

ผลการวิจัยพบว่า

1 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

3 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

**A STUDY OF THE KNOWLEDGE CONCERNING SCHOOL ADMINISTRATOR 'S
RESPONSIBILITY AS PERCEIVED BY TEACHERS AND SCHOOL BOARD
UNDER THE JURISDICTION OF PATHUMTHANEE EDUCATIONOL AREA 2,
AMPOE NONG-SUAR,CHANGWAT PATHUMTHANEE**

**AN ABSTRACT
BY
MR. CHAUVALIT JONGMEE**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree In Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2005**

Chauvalit Jongmee, (2005), A Study of Knowledge Concerning School Administrator's Responsibility as Perceived by Teachers and School Board Under the Jurisdiction of Pathum Thani Educational Area 2, Amphoe Nong Sua, Changwat Prathum Thani Master's Project. M Ed. (Educational Administration) Bangkok Graduate School, Srinakharawit University
Project Advisor: Dr. Marasri Suthanithi

The purpose of this study was to investigate and compare knowledge concerning school administrator's responsibility as perceived by teachers and school board under the jurisdiction of Pathum Thani Educational Area 2, Amphoe Nong Sue, Changwat Prathum Thani, according to school mission on 4 aspects, namely, academic management, budget management, personnel management, and general management. The independent variables included school status and school size.

The samples consisted of 124 teachers and 118 school boards under the jurisdiction of Pathum Thani Educational Area 2, Amphoe Nong Sue, Changwat Prathum Thani, during 2004 academic year, through purposive random sampling. Questionnaire and was administered. Then data were analyzed by mean, standard deviation, percentage, and t-test.

The results revealed that

- 1 Knowledge concerning school administrator's responsibility as perceived by teachers and school board under the jurisdiction of Pathum Thani Education Area 2, Amphoe Nong Sue, Changwat Prathum Thani, was high as a whole. When considered each aspects, it was found that academic management, budget management, personnel management, and general management were high.
2. There was a significant difference at .05 among knowledge concerning school administrator's responsibility as perceived by teachers and school board according to status as a whole and in each aspects on academic management, budget management and general management, whereas there was no significant difference among that of opinion on personnel management.
- 3 There was no significant difference among knowledge concerning school administrator's responsibility as perceived by teachers and school board according to school size as a whole and in each aspects on academic management, budget management, personnel management and general management.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

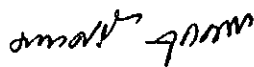
(อาจารย์ ดร มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

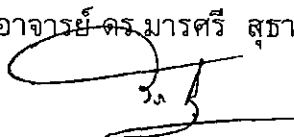
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการการสอบ

ประธาน

(อาจารย์ ดร มารศรี สุธานี)

กรรมการ

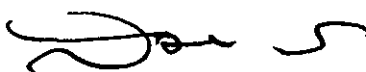
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร วีระ สุภากิจ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ทศนา แสงศักดิ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร สมชาย ชูชาติ)

วันที่ /6 เดือน พฤษภาคม พ ศ 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก
อาจารย์ ดร. มารศรี สุวานิธิ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์รัตน์ เกษมแพทย์ และ
อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ และกรรมการสอบ
สารนิพนธ์ ผู้วิจยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดร. บัณฑิต แทนพิทักษ์ ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 นายสมมาตร ชิตญาติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 2 นางฉวีวรรณ สุขสนัย ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข แบบสอบถามให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนายจำลอง จันทรรุ่งเรือง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง และ
นายมานพ รุ่งแกร ผู้อำนวยการโรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์ ที่ได้กรุณารวบรวมข้อมูลจากการ
ทดลองใช้เครื่องมือ และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอหนองเสือ ทั้ง 16 โรงเรียน
ที่กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลให้การจัดเก็บข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้
มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณนางนฤมล จงมี นางสาวดวงแก้ว จงมี และ เด็กชายสินชัย จงมี
ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการะบูชาพระคุณ พ่อเริ่ม -
แม่เกลี้อม จงมี และผู้มีพระคุณ ตลอดจนครูอาจารย์ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

เชาวลิต จงมี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า .	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า .	4
ขอบเขตของการวิจัย .	4
นิยามศัพท์เฉพาะ .	5
กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า .	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า .	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอหนองเสือ	9
ผู้บริหารโรงเรียน ...	12
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน .	12
คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน	15
ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน .	19
ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ... ..	21
ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ .	22
ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลากร	26
ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารบริหารทั่วไป .	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .	31
งานวิจัยในประเทศ .	31
งานวิจัยต่างประเทศ .	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .	37
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า .	39
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล .	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารตาม	
ทักษะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	45
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารตาม	
ทักษะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.	69
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม.	76
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.	84
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	90
ภาคผนวก ง หนังสือราชการ	91
ประวัติย่อผู้วิจัย	94

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด	10
2 จำนวนนักเรียนในอำเภอหนองเสือ ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามระดับชั้น และห้องเรียน	10
3 บุคลากรในโรงเรียน อำเภอหนองเสือ	11
4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.. . . .	11
5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นครู และกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	38
6 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ ในสถานศึกษาและขนาดโรงเรียน	44
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ โดยรวมและรายด้าน	45
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ	46
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกเป็นรายข้อข้อ	47
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริงานบุคคล จำแนกเป็นรายข้อ	48
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกเป็นรายข้อ.	49
12 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ ในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	50
13 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	51

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.	53
15	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ...	55
16	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ....	57
17	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	59
18	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.	60
19	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ	62
20	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ..	64
21	เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ	66
22	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นครู และกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี .	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย .	. . . 7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน (กรมวิชาการ 2545ก 11) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากวิกฤตการณ์การศึกษาของไทยในอดีต ที่เกิดจากระบบราชการ การรวมอำนาจ ระบบทุนนิยม ผู้มีโอกาสมิสิทธิ์ที่จะก้าวหน้าในการศึกษา นโยบายการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือการผลิตกำลังคนตามความต้องการของสังคม แต่ไม่เน้นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (เจริญ ไกรวิจกุล. 2531 : 14-96) ปัญหาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพของครูผู้สอนซึ่งมีจำนวนมากที่ขาดวิทยฐานะครู ความประพฤติ ไม่เหมาะสม ติดบ่วงมุ้งมิ้ง ประจบสอพลอผู้มีอำนาจ ไม่พัฒนาตนเองในทางวิชาการ สอนหนังสือเพื่อแลกกับเงินมากกว่า มุ่งที่จะสอนเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้และมีคุณสมบัติที่สังคมต้องการ การสอนของครูยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้นและเป็นปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องช่วยกันปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป (สมิท สัมครการ และคณะ. 2538 : 13) ส่วนปัญหาของการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2545 นักเรียนออกกลางคันร้อยละ 1.17 อัตราซ้ำชั้นร้อยละ 12.24 ผลสัมฤทธิ์เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานไม่ผ่านหลายกลุ่มประสบการณ์ (สำนักงานการประถมศึกษาปทุมธานี 2545 1-13) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินระดับประเทศ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2542 3-4)

จากวิกฤตการณ์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดนโยบายปฏิรูป 5 ด้าน ที่เรียกว่า ปัญจปฏิรูป คือ การปฏิรูประบบการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ การปฏิรูประบบครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545ก คำนำ) เพื่อให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และ

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งสู่คุณภาพที่ได้มาตรฐาน และบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา หน้าที่และบทบาทในการดำเนินงานการศึกษาของโรงเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าว ผู้ที่เป็น กลไกและมีส่วนสำคัญที่สุด ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสำเร็จตามวัตถุประสงค์แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งนอกจากมีหน้าที่ที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ส่งเสริมความร่วมมือแก่บุคลากรในโรงเรียนแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรอบรู้งานในหน้าที่ ของผู้บริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูป 5 ด้าน สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล (จันทร์หา พรหมานนท์ 2545 : 32 – 37) โดยเฉพาะ ผู้บริหารในยุคที่ โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ตาม มาตรา 35 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมา ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรอบรู้ภารกิจที่สถานศึกษานิติบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้อง ปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป (สมชัย ไหลสุพรรณวงศ์. 2546 : 1-4)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงแนวคิดการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ไว้ว่า การบริหาร วิชาการ เป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหาร จัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมี ส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล และ ประเมินผล รวมทั้งจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมี คุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ใน การบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์และมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้ในการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดี ขึ้นต่อผู้เรียน การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติ งานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้มีความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักกรรมภิบาล บุคลากรได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยอเยียดเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ และ การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการงานอื่น ๆ บรรลุผล ตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนา

สถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก 33 – 64)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเปลี่ยนแปลงจากเดิมอย่างมาก กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปมากขึ้น และดำเนินการได้อย่างคล่องตัว โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐ ที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เป็นนิติบุคคล ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดหารายได้ ผลประโยชน์ และระดมทรัพยากรใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อกฎหมายเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้แทนสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีความรอบรู้และเข้าใจอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก คำนำ)

สถานศึกษาในอำเภอหนองเสือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศชาติ ผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดซึ่งจะจัดการศึกษาไปในทิศทางที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ ที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษานำไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรอบรู้งานในหน้าที่ดังกล่าว อันจะส่งผลถึงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยภาพรวมในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความสำคัญ ดังนี้

- 1 ผลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ในการสำรวจ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น
- 2 ผลที่ได้จากวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้มีการพัฒนาให้มีความรอบรู้งานในหน้าที่ อันจะส่งผลถึงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขต เนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังนี้

1. เนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จำนวน 309 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จำนวน 294 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 603 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือสนับสนุนการสอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2547 เป็นครู จำนวน 124 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 118 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 242 คน

3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 สถานภาพในสถานศึกษา

3.1.1.1 ครู

3.1.1.2 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 ขนาดโรงเรียน

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูและกรรมการสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 3.2.1 การบริหารวิชาการ
- 3.2.2 การบริหารงบประมาณ
- 3.2.3 การบริหารงานบุคลากร
- 3.2.4 การบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาของอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในสถานศึกษา อำเภอหนองเสือ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

3 สถานภาพในสถานศึกษา หมายถึง ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่

3.1 ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือสนับสนุนการสอนใน โรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และในงานวิจัยนี้ หมายถึง ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียน

3.2 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่โรงเรียนแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอำเภอหนองเสือ ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรทางศาสนา และ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีหน้าที่และบทบาท การได้มาและการอยู่ในวาระตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546

4 ขนาดโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของโรงเรียนหรือสถานศึกษาในอำเภอหนองเสือ ที่มีจำนวนนักเรียนทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวมากน้อยต่างกัน จำแนกเป็น 2 ขนาด ได้แก่

4.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาในอำเภอหนองเสือที่มีจำนวนนักเรียนทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 300 คน

4.2 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาในอำเภอหนองเสือ ที่มีจำนวนนักเรียนทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวทั้งหมด 301 คนขึ้นไป

5 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5 1 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

5 2 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับ การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา และการพัสดุและสินทรัพย์

5 3 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหา การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

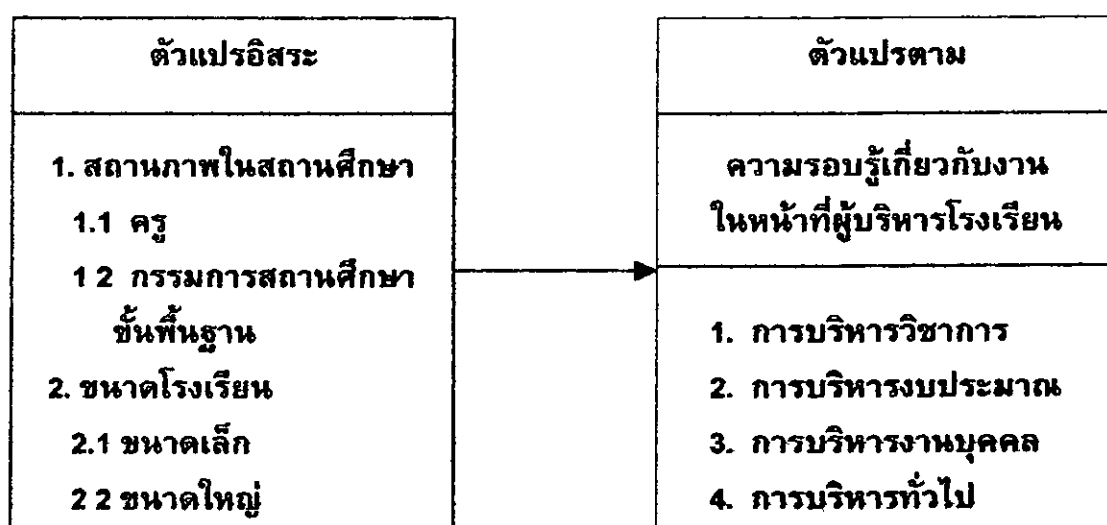
5 4 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษารอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่าย ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามหลักการและทฤษฎีการบริหาร จากนักวิชาการ หน่วยงานทางการศึกษาและกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545ก 69) และมาตรา 35 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็น โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนด และตามนโยบายหรือการดำเนินการต่าง ๆ ในกรอบที่กระทรวง ศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายมอบหมาย หรือมอบ อำนาจให้ปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก 10) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือ

โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก คำนำ) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีความรอบรู้ภารกิจที่รับผิดชอบเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต่อผู้เรียนมากที่สุดตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง ฅฅฅ ใหลสุวรรณวงศ์ (2546 : 2 - 4) สรุปว่า ความรอบรู้ภารกิจที่สถานศึกษานิติบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องปฏิบัติได้แก่ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

ผู้วิจัยประมวลตามความเห็นของนักวิชาการดังกล่าว เห็นว่าความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรศึกษา ควรประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป จึงได้กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

- 1 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพในสถานศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน
- 3 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอหนองเสือ
  - 1 1 จำนวนโรงเรียน
  - 1 2 จำนวนนักเรียน
  - 1 3 จำนวนบุคลากร
  - 1 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2 ผู้บริหารโรงเรียน
  - 2 1 บทบาทหน้าที่
  - 2 2 คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
3. ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
  - 3 1 การบริหารวิชาการ
  - 3 2 การบริหารงบประมาณ
  - 3 3 การบริหารงานบุคคล
  - 3 4 การบริหารทั่วไป
- 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4 2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอหนองเสือ

อำเภอหนองเสือ มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 28 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนที่ดำเนินการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส ที่ดำเนินการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนที่ดำเนินการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่ดำเนินการสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 โรงเรียน โดยมีจำนวนโรงเรียน นักเรียน บุคลากร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังต่อไปนี้

1 1 จำนวนโรงเรียน โรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จำนวน 28 โรงเรียน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 2 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาด

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียน
ขนาดเล็ก	ไม่เกิน 300 คน	21
ขนาดใหญ่	มากกว่า 300 คน ขึ้นไป	7

1 2 จำนวนนักเรียน จำนวนนักเรียนในอำเภอหนองเสือ ปีการศึกษา 2546 เมื่อจำแนกตามระดับชั้น และห้องเรียน ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนในอำเภอหนองเสือ ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามระดับชั้น และห้องเรียน

ระดับชั้น	ชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
ก่อนประถมศึกษา	อนุบาล 1	30	633
	อนุบาล 2	30	646
	รวม	60	1279
ประถมศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 1	30	673
	ประถมศึกษาปีที่ 2	26	634
	ประถมศึกษาปีที่ 3	29	655
	ประถมศึกษาปีที่ 4	30	630
	ประถมศึกษาปีที่ 5	28	610
	ประถมศึกษาปีที่ 6	29	631
	รวม	174	3833
มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 1	7	285
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	8	369
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	6	247
	รวม	20	901
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	5	190
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	5	163
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	4	158
รวม		14	511
รวมทั้งหมด		274	6,170

13 จำนวนบุคลากร จำนวนบุคลากรในโรงเรียน อำเภอหนองเสือ เมื่อจำแนกตามหน้าที่การบริหารการศึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่การสอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 บุคลากรในโรงเรียน อำเภอหนองเสือ

บุคลากร	จำนวน บุคลากร	เพศ		วุฒิการศึกษา		
		ชาย	หญิง	สูงกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ต่ำกว่า ปริญญาตรี
ผู้บริหารโรงเรียน	21	20	1	6	15	-
ครูผู้สอน	309	138	171	27	275	7
คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	294	277	17	14	27	253
รวม	624	435	189	47	317	260

14 ผลสัมฤทธิ์ทางเรียน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในอำเภอหนองเสือ มีข้อมูลและรายละเอียดของผลการดำเนินงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่	วิชา					
	คณิต ศาสตร์	ภาษา ไทย	เสริมสร้าง ประสบการณ์ ชีวิต	เสริมสร้าง ลักษณะนิสัย	การทำงานพื้น ฐานอาชีพ	ภาษา อังกฤษ
1	73 12	73 32	71 86	75 56	75 13	69 52
2	71 94	73 02	73 86	79 26	78 06	69 27
3	68 74	71 18	69 94	78 38	75 61	66.99
4	66 54	67 27	69 06	77 48	76 16	67 51
5	65 97	65 95	67 78	76 64	74 32	63 21
6	68 30	66 60	69 54	78 38	76 54	65 82

2. ผู้บริหารโรงเรียน

2.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นลักษณะของการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่เพื่อไปสู่จุดหมายดังกล่าว ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2533 : 3 - 4) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามนโยบายกรมสามัญศึกษา มีดังต่อไปนี้

1 กำหนดนโยบาย และชี้แนวทางในโรงเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงานโครงการจากหน่วยเหนือ คือ กรม กระทรวง รัฐบาลวางแผนเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกัน และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

2 กำหนดกรอบของแผนงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายในข้อ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในระยะเวลาใดมีขอบเขตกว้างแคบมากน้อยเพียงใดตามความเหมาะสมของงานแต่ละแผน

3 กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งานโครงการ กิจกรรม

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ โดยการพัฒนาองค์กร และจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน หรือเป็นส่วนบุคคล ทุกขั้นตอนของนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะขั้นตอน จนกว่างานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

4 กระตุ้นเร้า

ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาด้วยการกระตุ้น เร้าให้ผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ กิจกรรม ดำเนินงานตามนโยบาย เพื่อให้งานนั้นดำเนินการไปตามกำหนดเวลาของแผน

5 การติดตาม และนิเทศ

ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแล และนิเทศ เพื่อให้งานนั้นเป็นไปตามแผนงาน โครงการ จึงจำเป็นต้องกำหนดการ ติดตามผลงานนั้นเป็นระยะสั้น ระยะยาวตามความจำเป็นเพื่อ ผู้บริหารจะได้สังเกตและดูความเคลื่อนไหวของงาน และยังเป็นการให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าเขาได้ทำงานภายใต้ความสนใจและดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารอีกด้วย

6 การประเมินผลงาน เพื่อสัมมนาประชาสัมพันธ์ และรายงานผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบแนวทางการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลต่อประชาชนและหน่วยเหนือ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 29) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ดังนี้
 ผู้บริหารโรงเรียนย่อมต้องมีการกิจหรือบทบาทหน้าที่ (Function of Administrator) หรือต้องมี
 กระบวนการการบริหารงานที่จะต้องยึดถือเป็นจุดยืน สำหรับปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน
 กระบวนการบริหารจะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารงานสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นความสำคัญของงาน
 ลดปัญหาความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้
 ทันความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคม
3. ช่วยให้โรงเรียนขยายงาน มีความเจริญเติบโต และก้าวหน้ามองเห็นปัญหา
 สามารถทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่วางไว้
4. ช่วยส่งเสริมบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงานได้งานเหมาะกับ
 บุคคลเพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์การทำงาน
 อย่างอิสระ และมีความคิดริเริ่ม
6. ช่วยให้การจัดหมวดหมู่ของงานให้เป็นไปตามความเหมาะสม และรวดเร็ว
7. ช่วยให้มีการประเมินผล และการติดตามผลของการปฏิบัติงาน

สนอง เครือมาก (2537 : 1168 - 1178) สรุปว่า ภารกิจการบริหารโรงเรียน
 เมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานหลัก เป็นงานที่เป็นไปเพื่อนักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรโดยตรง คือ
 งานวิชาการ
2. งานสนับสนุน เป็นงานที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 คือ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ งานอาคารสถานที่ และ งานความสัมพันธ์
 ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ชาญชัย อาจิสมาจารย์ (2540 : 96 - 106) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเป็น
 กระบวนการ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ คือ การกำหนดเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ปฏิบัติตามเป้าหมาย
 ให้คนยอมรับเป้าหมาย และหาวิถีทางให้บรรลุเป้าหมาย
2. ด้านการวางแผน เป็นการออกแบบแนวทางเลือก กำหนดตามเป้าหมายแผนต้องมีความ
 ชัดเจน กระชับ ยืดหยุ่น สมบูรณ์ ให้เข้ากับแผนระดับบน ทำแผนให้เป็นจริง มีการวิจัย
 แผน และทุกคนเข้าใจแผน
3. ด้านจัดองค์การ การวางโครงสร้างรูปแบบตำแหน่ง หน้าที่รับผิดชอบพฤติกรรม
4. การปฏิบัติ ความปลอดภัย บรรยากาศ และประชาธิปไตย
5. ปฏิบัติงาน ให้ความรู้แก่ผู้ร่วมงาน ประสานงาน เคารพให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงาน

ส่งเสริมความสามัคคีในหน่วยงาน ใช้อำนาจในการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา และเข้าใจความรู้สึกของคน

6 ปรับปรุงงานและคน ซึ่งมีผลทางจิตวิทยา และก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

ดำรง พลโภชน (2545 : 28 - 31) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันทั้งภายในและนอกโรงเรียนต้องปรับปรุง พัฒนา ทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือ และกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สำคัญ 4 ประการ

1 การกำหนดหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) รวมทั้งจัดการศึกษาเน้นความรู้ คุณคุณธรรม กระบวนการเรียน และบูรณาการตามความเหมาะสม (มาตรา 23)

2 การจัดกระบวนการเรียนการสอน กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป (มาตรา 39) ซึ่งเป็นบทบาทที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ

2.1 การจัดทำสารของหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของชุมชน (มาตรา 27)

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทย การปกครองระบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (มาตรา 7) กระบวนการสอนที่หลากหลาย (มาตรา 24) การประเมินผู้เรียน (มาตรา 26) และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (มาตรา 30)

3 การประกันคุณภาพ (มาตรา 47-50) โรงเรียนจะต้องประเมินภายในด้วยตนเอง เพื่อให้รู้สภาพในการพัฒนา การปรับปรุงแก้ไข และเตรียมสู่การประเมินภายนอกต่อไป

4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดการศึกษาทุกที่ทุกเวลาทุกโอกาสโดยการประสานจากทุกฝ่ายจากประสบการณ์ ภูมิปัญญา ทรัพยากร (มาตรา 57)

กรมวิชาการ (2545 : 51) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1 จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2 จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3 จัดระบบและเครื่องมือการประเมินด้านคุณลักษณะ

4 ประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลรวมทั้งของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น รวมกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง

5 เสนอแนวทางในการปรับปรุงสาระหลักสูตรของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

6 สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาและสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารการศึกษาควรมีบทบาทคือ ต้องมีกระบวนการบริหารที่จะต้องยึดถือเป็นจุดยืน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ โดยเป็นผู้กำหนดนโยบาย แผนงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งาน โครงการ กิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศการเรียนการสอน การเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะทางด้านร่างกาย และการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นส่วนของอุปนิสัย ซึ่งแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้อย่างน่าสนใจและควรนำมาศึกษาดังนี้

กิตติ ดยัคคานนท์ (2532 : 70 - 81) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทั่วไปของผู้นำ หรือผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

- 1 คุณลักษณะทางกาย มีสุขภาพทางกายและใจสมบูรณ์แข็งแรงดี มีท่าทางบุคลิกดี
- 2 คุณลักษณะทางวาจา พูดเป็น พูดดี
- 3 คุณลักษณะทางจิตใจและความคิด
  - 3.1 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
  - 3.2 มีความรู้ในหน้าที่และความรู้ทั่วไป
  - 3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความกระตือรือร้น
  - 3.4 มีความฉลาดรอบรู้ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้งานมีความก้าวหน้า
  - 3.5 มีความศรัทธา เชื่อมั่นในงานที่ทำ
  - 3.6 มีความรู้ รักหน่วยงาน รักงาน รักเพื่อนร่วมงาน
  - 3.7 มีความออมชอม ประสานกันได้ดี
  - 3.8 มีความเป็นธรรม
  - 3.9 รู้จักจูงใจคน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน
  - 3.10 รู้จักควบคุมตนเอง ไม่หวั่นไหวง่าย
  - 3.11 มีการตัดสินใจกับการใช้ดุลยพินิจที่ดีและถูกต้อง
  - 3.12 มีความกล้าหาญ เด็ดขาด จริงจัง และไม่โลเล
  - 3.13 มีความอดทน มีสมาธิในการทำงาน ใจคอหนักแน่น และมีการบังคับใจตน
  - 3.14 มีความตื่นตัว ทันเหตุการณ์ ทันสมัย
  - 3.15 มีความเห็นอกเห็นใจ

3 16 ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และไม่ใช้อภิสิทธิ์พิเศษในทางที่ผิด

3 17 ยกย่องให้เกียรติ และให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา

3 18 มีความสงบเสถียร และถ่อมตน

3 19 มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน

จะเห็นว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมี ดังนี้ คือ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม
รู้หน้าที่ มีเทคนิควิธีการในการบริหาร

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 39 - 40) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ
ผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. คุณลักษณะทางด้านวิชาการ
  - 1.1 ด้านการศึกษาทางวิชาชีพ
  - 1 2 ด้านความรู้ทั่วไปของผู้บริหาร
  - 1 3 ด้านประสบการณ์ของผู้บริหาร
- 2 คุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพของผู้บริหาร
  - 2 1 บุคลิกภาพทางกาย
  - 2.2 บุคลิกภาพทางด้านจิตใจ
  - 2 3 บุคลิกภาพทางด้านสังคม
- 3 คุณลักษณะทางด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
  - 3 1 ความมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและไหวพริบ
  - 3 2 ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน
  - 3 3 ความสามารถในการจูงใจคน
  - 3 4 ความสามารถในการตัดสินใจ
  - 3 5 ความสามารถในการประสานทั้งงานและคน

กรมสามัญศึกษา (2536 51 - 53) ได้กำหนดลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะ ดังนี้

1 ลักษณะบุคลิกภาพทั่วไป เป็นลักษณะพื้นฐานที่ผู้บริหารควรมี ได้แก่ ยอมรับตนเอง
นับถือคนอื่น มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน มีอารมณ์ขัน ล้มแล้วลุก
กล้าตัดสินใจการแก้ปัญหาต่างๆ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สนุกกับงาน มีหลักการที่ดี และ
มีดุลยภาพ

2 ลักษณะทางวิชาชีพ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรมีทักษะและความสามารถ
ในด้านต่างๆ ดังนี้

- 2 1 มีความสามารถในการบริหารตนเอง
- 2 2 ทราบค่านิยมที่แท้จริง
- 2 3 มีเป้าหมายในการทำงาน
- 2 4 มีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ

- 2 5 มีทักษะในการแก้ปัญหา
- 2 6 มีความคิดสร้างสรรค์
- 2 7 มีความสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่น
- 2 8 มีความเข้าใจวิธีการบริหารที่ทันสมัย
- 2 9 มีทักษะในการนิเทศงานสูง
- 2 10 มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ผู้ให้การฝึกอบรมสูง
- 2 11 มีความสามารถในการสร้างทีมงาน

มณูญ วงศ์นารี (2540 1 - 132) ได้กล่าวถึงแนวคิดความรู้พื้นฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี ไว้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงหน้าที่ผู้บริหารที่ดีต้องทำมี 4 ส คือ สร้างคน สร้างงาน สร้างองค์กร และสร้างตนเอง และผู้บริหารมีคุณสมบัติ 4 ก คือ เป็นคนกวด (คนดี) เป็นคนเก่ง เป็นคนแกร่ง และเป็นคนกล้า ส่วนที่ 2 ได้กล่าวถึงศิลปะกับการเป็นหัวหน้าที่ดี มี 5 ประการ คือ

1 รู้จักใช้กระบวนการจัดการ มีหลักเกณฑ์ หลักการและทฤษฎี โดยอาศัยศาสตร์และศิลปะมาผสมผสานกับทักษะ ความรู้ประสบการณ์มาใช้ให้เหมาะกับการบริหาร

2 การพัฒนาตนเอง ความเป็นอยู่ รับผิดชอบ หาความรู้ใหม่ๆ มีวิสัยทัศน์มององค์กรในอนาคตด้วยความฉับไว

3 ทำความเข้าใจนโยบายขององค์กร จัดแผนมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย ควบคุมให้งานออกมาดี ให้คนทำงานเหมาะกับงาน ให้ความยุติธรรม กำหนดมาตรฐานในการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน ควบคุม กำกับ ติดตามสร้างขวัญกำลังใจผู้ร่วมงาน

4 สร้างความเข้าใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องนโยบาย วัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มาตรฐาน สื่อสาร มอบหมายงานให้เหมาะกับคน ประเมินผลงานเพื่อพัฒนาลูกน้อง

5 สร้างความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงาน อุปสรรคที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายขององค์กร เกิดจากการไม่ประสาน ต่างคนต่างทำ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกลในหน่วยงานต้องมีการทำงานที่สัมพันธ์สอดคล้องกัน จึงจะเอื้อต่อความสำเร็จ คือความร่วมมือร่วมใจและประสานงาน ประสานคน เป้าหมายของหน่วยงาน ความเจริญเติบโต มั่นคงแข็งแรงของหน่วยงานก็จะเกิดขึ้น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540 1 - 43) ได้กล่าวถึงเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของผู้บริหาร มี 12 ข้อ ดังนี้

- 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา
- 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงผลที่จะเกิดกับการพัฒนาบุคคล ผู้เรียน และชุมชน
- 3 มุ่งพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
- 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลสำเร็จ

- 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ
- 6 ปฏิบัติงานขององค์โดยเน้นผลที่ถาวร
- 7 รายงานผลการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
- 8 ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี
- 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอย่างสร้างสรรค์
- 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
- 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

สมชาย เทพแสง (2543 : 20 - 26) กล่าวถึงลักษณะผู้บริหารที่ดี ต้องสามารถ ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์มีคุณศรัทธา มีลักษณะ 20 P. ดังนี้ 1) มีจิตวิทยาในการบริหาร คน (Psychology) 2) บุคลิกภาพ (Personality) 3) บุคคลิกกล้าได้กล้าเสีย (Pioneer) 4) ประชาสัมพันธ์ (Poster) 5) พ่อแม่ (Parent) 6) ตรงต่อเวลา (Period) 7) สุขุมรอบคอบ (Pacific) 8) อารมณ์ขัน (Pleasure) 9) มองการณ์ไกล (Prudent) 10) ยึดหลักการ (Principle) 11) งานออกมาสมบูรณ์ (Perfect) 12) มีวัตถุประสงค์ชัดเจน (Point) 13) มีการวางแผน (Plan) 14) กระจายงาน (Pay) 15) ให้ทุกคนมีส่วนร่วม (Participation) 16) รู้เรื่องที่ชัดเจน (Pundit) 17) เป็นนักการเมือง (Politician) 18) การพูด (Poet) 19) การจัดการ (Peruption) และ 20) มีวิญญานของผู้บริหาร (Psycho)

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 27 - 33) ได้เสนอคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพไว้ดังนี้

- 1 มองกว้างอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
2. มีวิสัยทัศน์และกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร มีเป้าหมายและนโยบาย วิธีการทำงานที่ชัดเจน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดกลยุทธ์แผนงานให้บรรลุเป้าหมาย
- 3 ไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆทั้งในและนอกองค์กร
- 4 จัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล
- 5 การบริหารบุคคล การคัดเลือกคนเข้าทำงาน ให้มีพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ มีเจตนาที่ดีต่อองค์กร และมีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่าง

ธีรพันธ์ คงนาวัง (2544 : 26 - 30) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มี 4 ลักษณะ คือ

- 1 ปัจจัยส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ความรู้ แรงจูงใจ ความสามารถ ทักษะ ความถนัด และทัศนคติ
- 2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ บทบาท ความรับผิดชอบ การมอบหมายงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการยอมรับซึ่งกันและกัน

3 ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ โครงสร้าง วัฒนธรรม กลยุทธ์ เทคโนโลยีและลักษณะงาน

4 ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนอกโรงเรียน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี การศึกษาและบทบาทของผู้บริหารตามภารกิจใน 6 งาน

สมบัติ บุญประถม (2544 : 37 - 39) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาควรมี เพื่อให้บรรลุความสำเร็จทั้งปริมาณและคุณภาพ ที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือ ผู้บริหารต้องพัฒนากิริยาท่าทางการวางตนในสังคม ตักยภาพความรู้ สถิติปัญญา อารมณ์และสังคมจึงควรมีลักษณะ 5 ป คือ

1 ปฏิรูปให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความรู้ เทคนิคการบริหาร การสื่อสาร เป็นนักคิด นักพัฒนา นักประชาธิปไตย ให้ลูกน้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

2 ประสานงานเป็นตัวอย่างแก่ลูกน้อง ให้เกียรติ ให้ความยุติธรรม ให้เป็นกันเอง

3 ประนีประนอม ไม่ติดใจปัญหา เอาความขัดแย้งเป็นโอกาส

4 ประชาสัมพันธ์ พูดที่ไหนก็สำคัญไม่ว่าเรื่องสวนตัวหรืองาน พูดโน้มน้าวใจคนให้ทำงาน ร่วมกิจกรรม มีมนุษยสัมพันธ์

5 ประชาสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง ห่วงใยตลอด ประสานหน่วยงานอื่น ขอความช่วยเหลือ ทำตัวเป็นนักบุญด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ การบริหารที่ดี มีสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมดี และมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนอย่างละเอียดแล้วพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหารงาน

3 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ ความรอบรู้ ” ไว้ดังนี้

ความรอบรู้ หมายถึง ความรู้ในกิจการที่ตนจะทำเป็นอย่างดี ได้แก่ความรู้ทางการศึกษา ทฤษฎี หรือแนวปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามา ซึ่งต้องนำมาประยุกต์ในกิจการของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548 : 2)

ความรอบรู้ หมายถึง ความรู้หลายอย่าง รู้กว้างขวาง และรู้ทั่ว ๆ ไป (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 : 930)

ดังนั้น ความรอบรู้ หมายถึง ความรู้หลายอย่าง รู้กว้างขวาง และรู้ทั่ว ๆ ไป ในกิจการที่ตนจะทำเป็นอย่างดี เพื่อนำความรู้ที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้ในดำเนินงานในกิจการนั้น ๆ

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษามีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนหลายด้าน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545 ก 69) และมาตรา 35 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนด และตามนโยบายหรือการดำเนินการต่าง ๆ ในกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายมอบหมาย หรือมอบอำนาจให้ปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก - 10) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก - คำนำ) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรอบรู้ภารกิจที่รับผิดชอบเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนมากที่สุด ซึ่ง สมชัย ไหลสุวรรณวงศ์(2546 . 2 - 4) สรุปว่า ความรอบรู้ภารกิจที่สถานศึกษานิติบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องปฏิบัติได้แก่ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ในทำนองเดียวกัน นิพนธ์ กิณวงศ์ (2526 . 68) ซึ่งได้จำแนกประเภทบริหารโรงเรียนเป็น 5 ประเภท ได้แก่ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารธุรการ งานบริการกิจการนักเรียน และงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2527 . 52) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนเป็น 6 งานคือ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริการกิจการนักเรียน งานบริหารธุรการ งานบริหารงานอาคารสถานที่ และงานบริหารสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้อบรมข่ายงานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก 32)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่สังกัดงานคณะกรรมการการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงใช้ขอบข่ายความรอบรู้ในหน้าที่ 4 ด้าน ตามที่
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ การบริหารวิชาการ การบริหาร
งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งความรอบรู้แต่ละด้านมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

3.1 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายงาน ของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 142) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า
การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง
พัฒนาการเรียน การสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ผลก แสดงสุวรรณ
(2536 : 27) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อ
เป็นการส่งเสริมหรือเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียน การสอนตลอดจนด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปด้วยดีและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานเหล่านี้จะรวม
ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรอื่น ๆ เป็นต้น หวน พินธุพันธ์
(2538 : 45) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
การสอนโดยตรง ซึ่งครอบคลุมหลักสูตร แผนการสอน การนิเทศการสอน ตารางสอน สื่อการสอนหรือ
เทคโนโลยีทางการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ห้องสมุดและการประเมินผลการศึกษา
ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาให้
ได้ผลดี มีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2534 : 18-19) ให้แนวคิดที่ว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด งานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน
การดำเนินงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 33)
ให้แนวคิดว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจ
ในการบริหารจัดการไปให้ สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ
ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น
และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง
ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล
ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมี
คุณภาพและมีประสิทธิภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิด
ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในด้านการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 3 - 4) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย งานวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดการบริหาร เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 68) ได้แบ่ง งานวิชาการ ออกเป็น 3 ด้าน คืองานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารบุคคล ทางวิชาการ การนิเทศการศึกษา การบริหารสื่อการสอน กิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 4) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการเพื่อให้โรงเรียนปฏิบัติ 7 ประการ คือ งานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน อบรมทางวิชาการ งานวัดผล ประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานประชุม และกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก 33 - 34) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารวิชาการ 12 ประการ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนา แหล่งความรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากความหมายของการบริหารวิชาการ และขอบข่ายงานวิชาการดังกล่าวมา จึง สามารถสรุปได้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับ ขอบข่ายงาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การศึกษา การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

3.2 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายงาน ของการบริหารงบประมาณ ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2522 : 15) สรุปว่า งบประมาณ คือ แผนการเงินของรัฐบาลที่จัดทำ ขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายของโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนดว่าจะกระทำในระยะเวลาที่ กำหนด โดยกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการว่าจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่า ใด และจะหาเงินจากทางใดเพื่อนำมาใช้จ่ายตามโครงการนั้น สุรเชษฐ์ ชีระมณี (2534 : 35) ได้ ให้ความหมายงบประมาณ หมายถึง แผนการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปพัฒนาประเทศในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 232) สรุปว่า งบประมาณ คือ เอกสาร

ทางการเงินที่แสดงรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งปกติกำหนดระยะเวลา 1 ปี และจะต้องทำเป็นกฎหมายโดยยกร่างเป็นพระราชบัญญัติเพื่อขอความเห็นชอบต่อรัฐสภา และกรีกเกียรติ พิพัฒนเสรีธรรม (2546 : 404) สรุปว่า งบประมาณ หมายถึง แผนปฏิบัติงานของรัฐบาลที่แสดงในรูปตัวเงินที่เสนอต่อรัฐสภาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ในส่วนของการบริหารงบประมาณ นั้น อังสนา ศรีประเสริฐ (2547 : 78) สรุปว่า การบริหารงบประมาณ คือ การใช้เงินงบประมาณให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด และกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 33) ได้กำหนดแนวคิดในการบริหารงบประมาณ คือ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545ข : 19 - 20) ได้เสนอหลักการและแนวคิดในการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1 ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียนในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลสำหรับผู้เรียนในระดับการขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน และจัดสรรเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษตามความจำเป็น

2 มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงาน และทรัพยากรที่ใช้

3 ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นวงเงินรวมแก่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4 มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน คือ

- 4.1 การวางแผนงบประมาณ
- 4.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต
- 4.3 การจัดระบบการจัดหาพัสดุ
- 4.4 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
- 4.5 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
- 4.6 การบริหารสินทรัพย์
- 4.7 การตรวจสอบภายใน

5 มุ่งเสริมการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินจากทุกส่วนของสังคมมาใช้เพื่อการจัดและพัฒนาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก 39 – 40)

- 1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - 1 1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- 2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2 1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2 2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2 3 การโอนเงินงบประมาณ
- 3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
  - 3 1 การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
  - 3 2 การประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
- 4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 4 1 การจัดการทรัพยากร
  - 4 2 การระดมทรัพยากร
  - 4 3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - 4 4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 4 5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 5 การบริหารการเงิน
  - 5 1 การเบิกเงินจากคลัง
  - 5 2 การรับเงิน
  - 5 3 การเก็บรักษาเงิน
  - 5 4 การจ่ายเงิน
  - 5 5 การนำส่งเงิน
  - 5 6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
- 6 การบริหารบัญชี
  - 6 1 การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 6 2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - 6 3 การจัดทำและจัดการแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน
- 7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
  - 7 1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
  - 7 2 การจัดหาพัสดุ

7 3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อ จัดจ้าง

7 4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่าย

และ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้
(สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545ข 20 – 21)

- 1 การจัดตั้งงบประมาณ
- 2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2 1 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2 2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2 3 การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
  - 2 4 การรายงานผล
- 3 การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ
  - 3 1 การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ
  - 3 2 การตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต
  - 3 3 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 3 4 ทุนการศึกษา
  - 3 5 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 3 6 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
  - 3 7 การจัดการทรัพยากร
  - 3 8 การส่งเสริมการบริหาร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย
- 4 การบริหารการเงิน
  - 4 1 การเบิกเงินจากคลัง
  - 4 2 การรับเงิน
  - 4 3 การเก็บรักษาเงิน
  - 4 5 การจ่ายเงิน
  - 4 6 การนำส่งเงิน
- 5 การบริหารบัญชี
  - 5 1 การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 5 2 การจัดทำทะเบียนทางการเงิน
  - 5 3 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - 5 4 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 6 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
  - 6 1 การวางแผนจัดหาพัสดุ
  - 6 2 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ

6 3 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

6 4 การจัดหาพัสดุ

6 5 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

6 6 การจัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์

จากความหมายของการบริหารงบประมาณ และขอบข่ายงานงบประมาณดังกล่าวมา จึงสามารถสรุปได้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ คือ ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารเงิน การบริหารบัญชี และการพัสดุและสินทรัพย์ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

3 3 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายงาน ของการบริหารงานบุคคล ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึงการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน โดยหน่วยงานสามารถดึงดูด ข้าราชการและพัฒนาให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถพึงพอใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานกับหน่วยงานนานที่สุดเท่าที่หน่วยงานต้องการ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานสามารถกระทำการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของหน่วยงาน นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 76) กล่าวว่า ความมุ่งหมายทั่วไปของการบริหารงานบุคคลกร คือการใช้คนให้ทำงานได้ดีที่สุด ภายในระยะเวลาอันสั้นที่สุด สิ้นเปลืองเงินทองและวัสดุน้อยที่สุด และทุกคนมีความสุข ความพอใจในการทำงานมากที่สุด สมพงษ์ เกษมสิน (2526 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลเอาไว้ว่าเป็นกระบวนการวางแผนและกรรมวิธีในการดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การโดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสมและบำรุงรักษาไว้ ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพให้มีปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 117) ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ คือ กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการได้มา การบำรุงรักษา และการพัฒนาบุคลากรในองค์การตลอดจนการให้คุณให้โทษแก่บุคลากรเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเกี่ยวข้องกับการได้มา การบำรุงรักษาและพัฒนาบุคลากร การให้คุณให้โทษ และกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก 51) ให้แนวคิดว่าการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถมีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำหรับขอบข่ายการบริหารงานบุคลากรนั้นสามารถจำแนกออกได้หลายประการ เช่น นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 76) ได้จำแนกไว้ 4 ประการได้แก่ การแสวงหาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ (2527 : 53) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานบุคลากรออกเป็น 4 ด้านเช่นเดียวกันคือ งานวางแผนบุคลากร งานเตรียมบุคลากร งานพัฒนาบำรุงบุคลากร และงานวินัยของบุคลากร ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2536 : 10) ได้กำหนดขอบข่ายงานการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาโดยเน้นภารกิจ 4 ประการคือ การจัดหาบุคลากร เข้าทำงาน การพัฒนาและบำรุงรักษาบุคลากร การรักษาระเบียบวินัย และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ภารกิจที่นอกเหนือจากภารกิจ 4 ประการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานปฏิบัติ จึงปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 51) ได้กำหนดขอบข่าย 5 ด้าน คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545ข 33 – 34) ได้กำหนดขอบข่ายดังนี้

- 1 การวางแผนอัตรากำลัง
  - 2 การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3 การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 4 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ได้แก่ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง และการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้ม
  - 5 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา
  - 6 การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ
  - 7 เงินเดือนและค่าตอบแทน
  - 8 การเลื่อนขั้นเงินเดือน
  - 9 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 10 การลาศึกษาต่อ
  - 11 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - 12 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
  - 13 มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
  - 14 การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 15 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ได้แก่ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้กระทำผิดวินัยร้ายแรง และการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง

- 16 การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 17 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 18 การอุทธรณ์
- 19 การร้องทุกข์
- 20 การออกจากราชการ
- 21 การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
- 22 งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 23 งานยกเว้นคุณสมบัติ
- 24 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 25 งานเลขานุการ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา

จากความหมายของการบริหารงานบุคคล และขอบข่ายงานบุคคลดังกล่าวมา จึงสามารถสรุปได้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับขอบข่ายงาน 5 งาน ดังนี้ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

3.4 ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป

มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายงาน ของการบริหารทั่วไป ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก 64) ได้ให้แนวคิดว่าการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2549บ 57) ได้สรุปหลักการและแนวคิดในการบริหารงานทั่วไปดังนี้

1 ยึดหลักให้สถานศึกษามีความอิสระในการบริหาร และจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2 มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามหลักการการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตามกฎ เกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3 มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมสามารถเชื่อมโยง ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4 การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการบริหารการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น

สำหรับขอบข่ายการบริหารทั่วไปนั้นสามารถจำแนกออกได้หลายประการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่าย ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546ก 64 - 65)

- 1 การดำเนินงานธุรการ
- 2 งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
- 8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 10 การรับนักเรียน
- 11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

18 งานบริการสาธารณะ

19 งานที่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายบริหารงานทั่วไป ไว้ดังนี้

(สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545ข 57 – 58)

1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

3 การวางแผนการศึกษา ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ และแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปี

4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

5 งานจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8 งานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

9. งานดำเนินงานธุรการ ด้านการเงิน การคลัง บัญชีและพัสดุ

10 การอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร

11. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

12 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

13 การรับนักเรียน

14 การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

15 การอำนวยความสะดวกและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

16 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

17 การทัศนศึกษา

18 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

19 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

20 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร

หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

21 งานประสานงานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

22 งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและรายงาน

23 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

จากความหมายของการบริหารทั่วไป และขอบข่ายงานบริหารทั่วไป จึงสามารถสรุปได้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป หมายถึง ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับขอบข่ายงาน การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหาร

และพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำ สำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริม และประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และ อัยยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ ในงานอื่น ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

บุญมา กัมปนาทพงษ์ (2532 90-92) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ วิชาการ บุคลิกภาพ และความสามารถในการบริหารงาน แต่ละด้านจะมีพฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ พฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ มีความรับผิดชอบสูง มีคุณธรรม อันเป็นตัวอย่างได้ เป็นผู้มีความเสียสละทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เชื่อมมั่นในตนเอง กล้าเผชิญปัญหาต่างๆ ด้วยความมั่นใจ

2 คุณลักษณะด้านวิชาการ พฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานบุคลากร รู้หลักการบริหาร และมีประสบการณ์ในการบริหาร มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร และรู้นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

3 คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน พฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน สามารถวางแผนและปรับปรุงแผนงานและจัดสายการบังคับบัญชา และจัดระเบียบงาน สามารถมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ผู้อื่นได้

4 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจ ไม่ตรี เข้าสังคมได้ดี มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงบทบาท หน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความแนบเนียนและสุภาพจิตใจ

ดร.ณี สุวรรณชวลิต (2534 14) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารระดับกลาง ตามความคิดเห็น ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารระดับกลางเรียงตามลำดับ ดังนี้

ด้านวิชาการ ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล รู้จักใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความรู้ ความเข้าใจ และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

ด้านการบริหารและความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีอารมณ์ ที่มั่นคง เก็บความลับของผู้ใต้บังคับบัญชาได้

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ จิตใจกว้างขวางยอมรับความคิดเห็น ให้ชกถาม ใจจริงต่อทุกคนทั้งต่อหน้าและลับหลัง สำนวญแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ด้านคุณธรรม ได้แก่ ไม่อาศัยอำนาจหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ยินดีต่อความสำเร็จของผู้ใต้บังคับบัญชา อุทิศเวลาแก่ราชการ และตรงต่อเวลา

มนตรี แสนวิเศษ (2535 บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลปรากฏว่า ลักษณะผู้บริหารที่คนไทยพึงประสงค์ 10 อันดับแรกมีดังนี้

1. กล้ายอมรับผิดเมื่อทราบว่สิ่งที่ทำไปนั้นไม่ถูกต้อง
2. มีความสามารถกล้าแสดงออก
3. โอบอ้อมอารี รู้จักเสียสละ ไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น
4. มีความสุขุมรอบคอบในการตัดสินใจ
5. มีความคิดลึกซึ้งกว้างขวาง มองการณ์ไกล
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีปฏิภาณไหวพริบ ความจำ สติปัญญาดี
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
9. ไม่รับสินบน หรืออาศัยหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์
10. ไม่หุบเขาเชื่อคำยุแหยโดยไม่สอบสวนข้อเท็จจริง

สาคร จันทรทองอ่อน (2536 · บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะ ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

1 ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริง และที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชในองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ และเทคนิคการประชุมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2 ลำดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ตามทรรศนะของครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นจริงเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความเป็นผู้นำ คุณธรรมมนุษยสัมพันธ์ เทคนิค

การประชุม บุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถ สำหรับที่พึงประสงค์ คุณธรรม ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ และเทคนิคการประชุมตามลำดับ

3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ตามทรรศนะ ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ตามทรรศนะของครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน โดย ส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันพบว่าที่เป็นจริง โดยรวมด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

มงคล บัวศิลา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ย แล้วความพึงประสงค์ของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับลักษณะพึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเด็นของลักษณะด้านวิชาการ ลักษณะด้านบุคลิกภาพ และลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบความพึง ประสงค์ระหว่างผู้บริหารการศึกษา กับผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ ปรากฏว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ประพนธ์ ไพลดำ (2537 . บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูและกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมและแต่ละด้านอยู่ใน ระดับมาก ทั้ง 4 ด้านคือ 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ 3) ด้าน บุคลิกภาพ 4) ด้านความสามารถในการบริหารงาน

นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบพบว่าครูและกรรมการศึกษา มีทัศนะแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 05 ในด้านความเป็นผู้นำ ส่วนด้านอื่นไม่พบความแตกต่าง

โสภณ แทนศิริ (2539 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อ บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูประเภทช่างอุตสาหกรรม และครูประเภทพาณิชยกรรม มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานโรงเรียน ด้านการวางแผน ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านอาคารสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก และการสร้างความสัมพันธ์ภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สุจิตรา เกิดวุฒิพร (2541 บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อ การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นว่า

การปฏิบัติการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการสรรหา และจัดหาบุคลากร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร และด้านการพ้นจากงาน อยู่ในระดับปานกลาง

โพยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยได้สำรวจความเป็นผู้นำ ความรู้ทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และความสามารถในการบริหาร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของข้าราชการครูสายผู้สอน มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและ สูงกว่าปริญญาตรีมีทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่ต่างกัน

อภิวัฒน์ ภูไซแสง (2542 . 79 – 81) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับพึงประสงค์มาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาคำคือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนะของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์โดยรวมขนาดใหญ่และขนาดกลางมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

เชวงศักดิ์ แสงจันทร์ (2544 บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านคุณลักษณะ ด้านความรู้ และด้านทักษะ สำหรับสมรรถภาพด้านความรู้ที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการ และความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ณัด วิภาวนันต์ (2544 บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนด้าน

วิชาการและวิชาชีพ ควรมีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ในการบริหาร ด้านความรู้ความสามารถ ควรมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ว่าที่ร้อยตรี ร.อ. สงวน เวียนไธสง (2544 บทคัดย่อ). ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า

1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2 ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะโดยภาพรวมและด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน มีความคิดเห็นด้านความสามารถในการบริหารอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

สุณี ทวีทรัพย์ประเสริฐ (2547 บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1 ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2 ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3 ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ครัก (Krug 1990 unpage) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนและความเป็นผู้นำซึ่งได้ทำการศึกษาเพื่อต้องการทราบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างไร และ ผู้บริหารมีประสิทธิภาพอะไรบ้าง ในการศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการวัดการมีประสิทธิภาพและพัฒนาการของความเป็นผู้นำของโรงเรียนและผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า ความพยายามของครูใหญ่ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การจัดการด้านหลักสูตร

การนิเทศ การสอนการประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การสอนในโรงเรียน มีผลกระทบต่อ การเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ผลจากบทบาทของผู้บริหารจะมีต่อบุคลิกลักษณะของครู โรงเรียน และชุมชน

ไรซ์ (Rice 1991 378-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของอาจารย์ใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษาเขตแม่น้ำซาวานนาห์ ตอนกลางรัฐจอร์เจีย โดยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของทัศนะอาจารย์ใหญ่ และครูที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ใหญ่ ในเรื่องต่อไปนี้ การเป็นแบบอย่าง ความสามารถในการประนีประนอม ความอดทนต่อความไม่แน่นอน ความสามารถโน้มน้าวใจคน การวางแผน ความอดทนต่อความขาดระเบียบวินัย การรู้จักบทบาทตนเอง การมีวิจาร์ณญาณ การเน้นผลงาน ความสามารถในการคาดการณ์ ได้ถูกต้อง ความสามารถในการบูรณาการ และมุ่งความเจริญก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนะของอาจารย์ใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ในด้านความสามารถในการโน้มน้าวใจคน การมีวิจาร์ณญาณ การเน้นผลงาน และความสามารถในการบูรณาการ

แทฟฟี (Taff. 1998 105) ได้ทำการวิจัยความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของ ผู้บริหารและความสำเร็จของโรงเรียน โดยศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจากครู 536 คน ใน 25 โรงเรียน เป็นครูที่สอนเต็มเวลาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา พบว่าบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มีผลต่อการประสบความสำเร็จของโรงเรียน

นิวบาย (Newby 1998 89) ได้ศึกษา การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) ในโรงเรียนประถมศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้ระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร และโรงเรียนที่ไม่ใช่ โดยการสำรวจจากโรงเรียนที่ใช้ 4 โรงเรียน และโรงเรียนไม่ได้ใช้ 4 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มี คุณภาพแตกต่างกัน โรงเรียนที่ใช้ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) จะบริหารงานตามความต้องการความพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน บุคลากรทุกฝ่ายมีความร่วมมือกันจึงทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อภาระของตนเอง และรับผิดชอบต่อสูง อุทิศเวลาแก่ราชการ ไม่อาศัยอำนาจหาผลประโยชน์ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ซึ่งได้แก่ การบริหารด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป อันจะมีผลคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครู ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือสนับสนุนการสอนอยู่ในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 28 โรงเรียน ประกอบด้วยครู จำนวน 309 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 294 คน รวมทั้งหมด 603 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครู ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือสนับสนุนการสอนอยู่ในโรงเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2547 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 242 คน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 118 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 242 คน

2.2 กำหนดโรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน

2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (strata) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็กได้จำนวนครู 65 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 76 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้จำนวนครู 59 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 42 คน จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย

2.4 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนโดยการเทียบสัดส่วนตาม

จำนวนครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียน รายละเอียดดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นครู และกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ครู	กรรมการ สถานศึกษา	รวม	ครู	กรรมการ สถาน ศึกษา	รวม
โรงเรียนขนาดเล็ก						
1 ปทุมนายก	9	9	18	6	7	13
2 สุขบุญศิริการาม	8	9	17	6	7	13
3 สอนดีศรีเจริญ	11	9	20	6	7	13
4 นิกรราษฎร์บูรณะ	9	9	18	6	7	13
5 ราษฎร์สงเคราะห์วิทยา	10	9	19	6	7	13
6 แสนชื่นปานนุกุล	8	9	17	6	7	13
7 จตุพิธรวาส	14	9	23	6	7	13
8 พุทธาภิรักษ์	9	9	18	5	6	11
9 เจริญบุญ	9	9	18	6	7	13
10 จุฬารัตนาราม	11	9	20	6	7	13
11 ศรีคัคณางค์	10	9	19	6	7	13
รวม	162	189	351	65	76	141
โรงเรียนขนาดใหญ่						
1 คลองสิบสาม	14	15	29	7	7	20
2 ชุมชนประชาภิกร อำนวยการเวทย์	15	15	30	7	8	12
3 วัดศรีสโมสร	17	15	32	9	9	18
4 ชุมชนบึงบา	23	15	38	15	9	24
5 หนองเสือวิทยาคม	48	15	63	21	9	30
รวม	147	105	252	59	42	101
รวม	309	294	603	124	118	242

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ สอบถาม ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้น โดยให้ครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประเมินพฤติกรรมความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามภารกิจของสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล 4 ด้าน คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในเรื่องสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ในแต่ละคำถามเป็นแบบทางบวก (Positive) ทั้งหมด มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายความว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่มากที่สุด

ระดับ 4 หมายความว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่มาก

ระดับ 3 หมายความว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่ปานกลาง

ระดับ 2 หมายความว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่น้อย

ระดับ 1 หมายความว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. พิจารณากำหนดกรอบและแนวคิดในการวิจัยว่า ความรอบรู้งานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คือ ความรอบรู้งานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามภารกิจสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. นำข้อมูลที่ได้มาจากข้อ 1 - 2 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้ครอบคลุมความรอบรู้งานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้ได้คำนึงถึงการใช้สำนวนภาษาเพื่อความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

4.1 ตรวจสอบโดยผู้วิจัยเอง และอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาโดยคำนึงถึงศัพท์
สำนวน ประโยคมีความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ครอบคลุมเนื้อหา และเรียงลำดับเป็นขั้นตอน

4.2 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญ 5 ท่าน ที่
เกี่ยวข้องในเรื่องที่ทำการวิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content Validity) และให้
คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

4.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2.2 นายสมมาตร ชิตญาติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

4.2.3 นางฉวีวรรณ สุขสนัย ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

4.2.4 ดร. บัณฑิต แท่นพิทักษ์ ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1

4.2.5 นายภักดี คงคำ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุง แก้ไข
แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัว
อย่าง ในจังหวัดปทุมธานี โดยสอบถามครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราษฎร์บำรุง
และโรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์ ที่มีใช้ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จำแนกเป็นครูจำนวน 20
คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

6 นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยวิธีการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และด้านการบริหารวิชาการ เท่ากับ 0.89 การบริหารงบประมาณ เท่ากับ
0.93 การบริหารงานบุคคล เท่ากับ 0.90 การบริหารทั่วไป เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1 ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อขอความอนุเคราะห์โรงเรียนราษฎร์บำรุง และโรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์ ทดลองใช้
เครื่องมือ

2 ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 เพื่อนำหนังสือไปขอความร่วมมือจากสถานศึกษา พร้อมแบบสอบถามให้ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 16 โรงเรียน

3 นำแบบสอบถามจำนวน 242 ฉบับ พร้อมทั้งหนังสือไปขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นคนเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากงานธุรการของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.82

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ได้จำนวน 198 ฉบับ

2 นำแบบสอบถามมาตรวจบันทึกคะแนนตามเกณฑ์

3 หาความถี่ ค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

5 นำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร 2542 : 73)

คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึงว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่มากที่สุด

คะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึงว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่มาก

คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึงว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่ปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึงว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่น้อย

คะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึงว่า ผู้บริหารมีความรอบรู้งานในหน้าที่น้อยที่สุด

6 เปรียบเทียบความรอบรู้งานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามตัวแปร สถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ทดสอบค่าที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2 สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (Cronbach 1974 : 202)

3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบสมมติฐานข้อ 1. ที่กำหนดไว้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S D)

3.2 ทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่กำหนดไว้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพในสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

3.3 ทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่กำหนดไว้ว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - test
p	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

การนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา ได้แก่ ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ครู	109	55 05
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	89	44 95
รวม	198	100 00
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	118	59 60
ขนาดใหญ่	80	40 40
รวม	198	100 00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 198 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา เป็นครู จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 55 05 เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44 95 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า เป็นครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 59 60 และในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40 40

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 7 – 10

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ โดยรวมและรายด้าน (n = 198)

ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียน	พฤติกรรมปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การบริหารวิชาการ	3.55	85	มาก
การบริหารงบประมาณ	3.65	83	มาก
การบริหารงานบุคคล	3.51	83	มาก
การบริหารทั่วไป	3.65	84	มาก
รวม	3.59	81	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.65$) การบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.55$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ (n = 198)

ข้อที่	ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ	พฤติกรรมปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S D	ระดับ
1	ผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจสภาพชุมชนความเป็นอยู่รายได้ และอาชีพเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.42	.98	ปานกลาง
2	ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.75	.99	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.70	.99	มาก
4	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.58	1.01	มาก
5	ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.77	.96	มาก
6	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	3.37	.97	ปานกลาง
7	ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน	3.48	1.04	ปานกลาง
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	3.70	1.01	มาก
9	ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ	3.31	1.03	ปานกลาง
10	ผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.41	1.03	ปานกลาง
รวม		3.55	.85	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.77$) สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.75$) ส่งเสริมและกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ ($\bar{X} = 3.31$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกเป็นรายข้อ (n = 198)

ข้อที่	ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ	พฤติกรรมปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S D	ระดับ
1	ผู้บริหารจัดงบประมาณโดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา	3.49	1.01	ปานกลาง
2	ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญของปัญหา	3.67	.96	มาก
3	ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-Based Budgeting)	3.60	.95	มาก
4	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	3.75	1.05	มาก
5	ผู้บริหารจัดกิจกรรมระดมทุนหารายได้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.58	1.01	มาก
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน	3.81	1.00	มาก
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ของโรงเรียน	3.74	1.00	มาก
8	ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.58	.93	มาก
9	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	3.79	1.02	มาก
10	ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	3.48	.95	ปานกลาง
รวม		3.65	.83	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.81$) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.79$) ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.48$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกเป็นรายข้อ (n = 198)

ข้อที่	ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	พฤติกรรมปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S D	ระดับ
1	ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา	3.35	.96	ปานกลาง
2	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคลากร	3.46	.95	ปานกลาง
3	ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.43	1.01	ปานกลาง
4	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.55	.96	มาก
5	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน	3.44	.93	ปานกลาง
6	ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย	3.60	.99	มาก
7	ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสม	3.40	1.05	ปานกลาง
8	ผู้บริหารส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	3.55	.91	มาก
9	ผู้บริหารให้ค่าปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา	3.54	1.00	มาก
10	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.77	1.02	มาก
รวม		3.51	.83	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 3.77$) ดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย ($\bar{X} = 3.60$) ส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.55$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.35$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกเป็นรายข้อ (n = 198)

ข้อที่	ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหารทั่วไป	พฤติกรรมปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S D	ระดับ
1	ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน	3.85	1.02	มาก
2	ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.80	.94	มาก
3	ผู้บริหารนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ	3.62	.94	มาก
4	ผู้บริหารปรับปรุงงานธุรการโดยลดขั้นตอนการดำเนินงาน	3.53	1.06	มาก
5	ผู้บริหารสนับสนุน ให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน	3.73	1.05	มาก
6	ผู้บริหารดำเนินการดูแล บำรุง และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.72	.95	มาก
7	ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน	3.45	.94	ปานกลาง
8	ผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.66	.90	มาก
9	ผู้บริหารจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.59	.98	มาก
10	ผู้บริหารจัดให้มีระบบควบคุมภายในด้านความปลอดภัยในการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.54	1.02	มาก
รวม		3.65	.84	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.85$) ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.80$) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน ($\bar{X} = 3.73$) ยกเว้น ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม
ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษาและ
ขนาดโรงเรียน

ในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้การทดสอบที (t – test) ดังปรากฏในตาราง 12 – 21

ตาราง 12 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา โดยรวมและ
รายด้าน

ความรอบรู้เกี่ยวกับงานใน หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ขั้นพื้นฐาน (n = 89)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD.		
การบริหารวิชาการ	3.71	68	3.35	1.00	2.99*	.00
การบริหารงบประมาณ	3.77	68	3.51	.96	2.24*	.02
การบริหารงานบุคคล	3.61	70	3.69	.60	1.87	.06
การบริหารทั่วไป	3.77	73	3.50	.94	2.34*	.01
รวม	3.71	66	3.43	.94	2.45*	.01

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตาม
ทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ เมื่อจำแนกตามสถานภาพ
ในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป แตกต่างกัน
อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารวิชาการ	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ขั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจสภาพชุมชนความเป็นอยู่รายได้ และอาชีพ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.54	.81	3.29	1.15	1.78	.07
2 ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.89	.76	3.57	1.21	2.32*	.02
3 ผู้บริหารส่งเสริม และกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.88	.83	3.47	1.12	3.01*	.00
4 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.79	.91	3.31	1.07	3.34*	.00
5 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.96	.80	3.55	1.09	3.06*	.00
6 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	3.56	.92	3.13	.99	3.19*	.00
7 ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการพัฒนาคุณภาพภายในของโรงเรียน	3.65	.92	3.29	1.14	2.45*	.01
8 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	3.87	.83	3.50	1.17	2.57*	.01

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ชั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
9 ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ	3 41	92	3 19	1 15	1 51	13
10 ผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3 55	92	3 24	1 14	2 07*	03
รวม	3 71	68	3 35	1 00	2 99*	00

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 13 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 คือ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริม และกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตาราง 14 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารงบประมาณ	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ขั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S D		
1 ผู้บริหารจัดงบประมาณโดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา	3.60	93	3.35	1.08	1.71	.08
2 ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญของปัญหา	3.76	87	3.57	1.05	1.37	.16
3.ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-Based Budgeting)	3.77	82	3.40	1.06	2.73*	.00
4 ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	3.92	89	3.59	1.20	2.60*	.00
5 ผู้บริหารจัดกิจกรรมระดมทุนหารายได้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.60	89	3.56	1.15	.30	.76
6 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน	4.00	86	3.58	1.12	3.03*	.00
7 ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ของโรงเรียน	3.86	83	3.60	1.15	1.80	.07
8 ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3.68	80	3.46	1.06	1.72	.08

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารงบประมาณ	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ชั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{x}$	S D	$\bar{x}$	S D		
9 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	3 87	89	3 69	1 16	1 19	23
10 ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	3 62	86	3 31	1 04	2 29*	02
รวม	3 77	68	3 51	96	2 24*	02

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 14 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณ เมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 คือ ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-Based Budgeting) ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตาราง 15 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารงานบุคคล	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ขั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S D		
1 ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา	3.46	.82	3.21	1.09	1.86	.06
2 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคลากร	3.49	.87	3.42	1.05	.50	.61
3.ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.58	.94	3.25	1.05	2.31*	.02
4 ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.75	.86	3.31	1.03	3.25*	.00
5 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน	3.58	.78	3.26	1.05	2.43*	.01
6 ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย	3.72	.88	3.44	1.09	1.96	.05
7 ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสม	3.43	1.02	3.37	1.08	.40	.68

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ชั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S.D.		
8 ผู้บริหารส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	3.66	84	3.42	98	1.85	.06
9 ผู้บริหารให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา	3.57	90	3.49	1.11	.58	.55
10 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.83	91	3.69	1.14	.94	.34
รวม	3.61	70	3.39	96	1.87	.06

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงานบุคคล เมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้น นอกนั้น ไม่แตกต่าง

ตาราง 16 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารทั่วไป	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ขั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S D		
1 ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน	4.06	8419	3.59	1.1453	3.31*	.00
2 ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.95	8431	3.62	1.0156	2.46*	.01
3.ผู้บริหารนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ	3.74	.8211	3.47	1.0454	2.04*	.04
4 ผู้บริหารปรับปรุงงานธุรการโดยลดขั้นตอนการดำเนินงาน	3.62	1.0073	3.41	1.1161	1.37	.16
5 ผู้บริหารสนับสนุน ให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน	3.89	9123	3.53	1.1780	2.42*	.01
6 ผู้บริหารดำเนินการดูแล บำรุงและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.84	8732	3.58	1.0203	1.93	.05
7 ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน	3.58	8521	3.30	1.0270	2.12*	.03
8 ผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.78	8059	3.50	.9900	2.22*	.02

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารทั่วไป	สถานภาพในสถานศึกษา				t	p
	ครู		กรรมการสถานศึกษา			
	(n = 109)		ชั้นพื้นฐาน(n = 89)			
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S D		
9 ผู้บริหารจัดการให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.64	9182	3.53	1.0559	73	46
10 ผู้บริหารจัดการให้มีระบบควบคุม ภายในด้านความปลอดภัยในการใช้ อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน	3.64	9956	3.41	1.0424	1.55	12
รวม	3.77	7292	3.50	9428	2.34*	01

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 16 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารทั่วไป เมื่อจำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 05 คือ ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารจัดการแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหาร นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ ผู้บริหาร สนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโน ผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตาราง 17 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ความรอบรู้เกี่ยวกับงานใน หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	X	SD	X	SD		
การบริหารวิชาการ	3.53	.80	3.57	.92	-.31	.75
การบริหารงบประมาณ	3.64	.79	3.66	.89	-.16	.87
การบริหารงานบุคคล	3.53	.79	3.48	.89	.43	.66
การบริหารทั่วไป	3.69	.79	3.59	.90	.85	.39
รวม	3.60	.76	3.57	.88	.20	.83

จากตาราง 17 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารวิชาการ	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจสภาพชุมชนความเป็นอยู่รายได้และอาชีพเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.42	.94	3.43	1.07	-.09	.92
2 ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.65	.97	3.90	1.01	-1.72	.08
3 ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.68	.96	3.72	1.04	-.26	.78
4 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.57	.96	3.58	1.09	-.07	.93
5 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.74	.94	3.82	1.00	-.56	.57
6 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	3.34	.94	3.41	1.03	-.46	.64
7 ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน	3.45	.97	3.53	1.14	-.53	.59
8 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	3.68	.96	3.73	1.09	-.34	.72

ตาราง 18 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
9 ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ	3 35	1 00	3 25	1 08	71	47
10 ผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3 44	98	3 36	1 11	57	56
รวม	3 53	80	3 57	92	- 31	75

จากตาราง 18 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารงบประมาณ	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ผู้บริหารจัดงบประมาณโดย การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานใน ปีงบประมาณที่ผ่านมา	3.44	.90	3.57	1.14	-.92	.35
2 ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดสรรงบประมาณ ตามลำดับความสำคัญของปัญหา	3.70	.89	3.63	1.06	.47	.63
3 ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปี ของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting)	3.54	.95	3.70	.96	-1.14	.25
4 ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบ ประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	3.73	1.07	3.77	1.03	-.24	.80
5 ผู้บริหารจัดกิจกรรมระดมทุนหารายได้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.66	.96	3.46	1.08	1.41	.15
6 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ วัสดุ และสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน	3.79	.98	3.85	1.03	-.36	.71
7 ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ ประโยชน์จากสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ของโรงเรียน	3.73	1.00	3.76	1.00	-.17	.86
8 ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบติดตาม ตามการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตาม แผนปฏิบัติการประจำปี	3.55	.88	3.63	1.00	-.64	.52

ตาราง 19 (ต่อ)

การบริหารงบประมาณ	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
9 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของ สถานศึกษา	3.83	1.04	3.73	1.00	62	53
10 ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณ ของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	3.45	.92	3.52	1.01	-48	62
รวม	3.64	.79	3.66	.89	-16	87

จากตาราง 19 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารงานบุคคล	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา	3.26	.86	3.48	1.08	-1.62	.10
2 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคลากร	3.47	.86	3.45	1.08	.17	.85
3 ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.40	.98	3.48	1.04	-.55	.58
4 ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.56	.92	3.53	1.03	.21	.82
5 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน	3.36	.91	3.56	.94	-1.48	.14
6 ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย	3.67	.92	3.48	1.06	1.33	.18
7 ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสม	3.45	.98	3.32	1.15	.87	.38

ตาราง 20 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคล	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
8 ผู้บริหารส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	3.62	.90	3.46	.93	1.22	.22
9 ผู้บริหารให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา	3.63	.96	3.40	1.04	1.64	.10
10 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.87	1.00	3.62	1.04	1.68	.09
รวม	3.53	.79	3.48	.90	.43	.66

จากตาราง 20 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงานบุคคล เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริหารทั่วไป	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน	3.90	1.00	3.77	1.04	89	37
2 ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.83	.92	3.77	.97	40	68
3 ผู้บริหารนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ	3.60	.92	3.65	.97	- 35	72
4 ผู้บริหารปรับปรุงงานธุรการโดยลดขั้นตอนการดำเนินงาน	3.61	1.01	3.41	1.12	1.29	19
5 ผู้บริหารสนับสนุน ให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน	3.78	.99	3.66	1.14	82	41
6 ผู้บริหารดำเนินการดูแล บำรุงและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.77	.93	3.65	.98	94	34
7 ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน	3.50	.90	3.40	1.00	73	46
8 ผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.68	.89	3.62	.92	46	63

ตาราง 21 (ต่อ)

การบริหารทั่วไป	ขนาดโรงเรียน				t	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่			
	(n = 118)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
9 ผู้บริหารจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ	3.64	93	3.52	1.06	.83	40
10 ผู้บริหารจัดให้มีระบบควบคุม ภายในด้านความปลอดภัยในการใช้ อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน	3.61	94	3.43	1.12	1.16	24
รวม	3.69	80	3.59	90	85	39

จากตาราง 21 แสดงว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารทั่วไป เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนองเสือครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษาและขนาดโรงเรียน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

- 1 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพในสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะแตกต่างกัน
- 3 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ จำนวน 309 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในอำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 294 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 603 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือสนับสนุนการสอนอยู่ใน

โรงเรียน จำนวน 124 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 118 คน รวมทั้งสิ้น 242
ในเขตอำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขอบเขต
ของเรื่องที่ทำการศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ครอบคลุมความรู้ของผู้บริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ
การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผู้วิจัยได้
นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
เนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)
โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน
ราษฎร์บำรุง และโรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จำแนกเป็น
ครู 20 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 20 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 แยกแต่ละ
ด้าน ได้ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ เท่ากับ 0.89 การบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.93
การบริหารงานบุคคล เท่ากับ 0.90 และการบริหารทั่วไป เท่ากับ 0.92

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน
242 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์มาใช้ได้จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.82

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงค่า
ความถี่ และค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การหาค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด และเปรียบเทียบ
ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้ $t - test$ (Inde

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1 สถานภาพของครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหมด 198 คน
ส่วนใหญ่เป็นเป็นครู จำนวน 109 คิดเป็นร้อยละ 55.05 เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.95 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า เป็นครูและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60
และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40

2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา สนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านการบริหารบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และผู้บริหารส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ด้านบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน ยกเว้นผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

3 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริม และกำกับให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ได้แก่ ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน และ ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้น

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ได้แก่ ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ

ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน และผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4 เปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1 จากผลการศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการปฏิรูประบบบริหารจัดการ คือ พัฒนาผู้บริหาร ครู หลักสูตร กระบวนการสอน เพื่อให้เข้ากับยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งกายใจ สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 : 1 – 3) สามารถปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต (กรมวิชาการ 2545 ก คำชี้แจง) ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล และการบริหารราชการแบบธรรมาภิบาล จึงมีผลให้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพัฒนาตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2548 : 8) และตื่นตัวในการบริหารทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้รู้จักจริง และสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาเอกสาร คู่มือ ระเบียบ เกี่ยวหลักสูตร กระบวนการสอน การวัดผล การเงินและพัสดุ สารสนเทศ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพนธ์ ไพลดำ (2537 บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูและกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหารงาน

2 ผลการเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 แสดงว่าสถานภาพในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่างทำหน้าที่และบทบาทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ครูทำตามนโยบายของโรงเรียนและแสดงบทบาทนอกจากการสอนแล้วยังทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ในงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ย่อมรู้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรอบรู้งานในหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน มากน้อยเพียงใดโดยพิจารณา จากขอบข่ายงาน กระบวนการทำงาน กฎหมายของทางราชการ ตลอดจนคำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ส่วนกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทำหน้าที่กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดำเนินการตามนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะ ให้ความเห็นชอบตามแผนงานโครงการ และสนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาอาจไม่ทราบถึงรายละเอียดของขอบข่ายงาน กระบวนการบริหาร ตลอดจนคำสั่ง กฎ ระเบียบต่างๆ จากบทบาทดังกล่าวทำให้ครูและกรรมการสถานศึกษา จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรอบรู้ของผู้บริหารแตกต่างกัน อีกทั้งครูเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนและใกล้ชิดผู้บริหารโรงเรียนมากกว่ากรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จึงรับรู้หรือสังเกตเห็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนขั้นตอนการทำงานดีกว่า และจากการที่ต้องทำตามที่ผู้บริหารโรงเรียนสั่งการหรือมอบหมายให้ปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติงานดังกล่าวครูจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดเอกสาร หรือรับคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียน ส่วนกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มิได้ทำงานอยู่ในโรงเรียนตลอดเวลา เป็นเพียงมาร่วมประชุมร่วมกิจกรรม หรือมาปฏิบัติงานร่วมกันเป็นครั้งคราว ย่อมมีการเรียนรู้ หรือสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารแตกต่างจากครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุฒิ สิทธิราช (2544 : 53-57) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาภาคน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า กรรมการสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ ครู และตัวแทนชุมชน เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

3. ผลการเปรียบเทียบความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงว่าขนาดโรงเรียนไม่เกี่ยวข้องต่อทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารงานในหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้บุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน จะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ สามารถดำเนินงานของ

โรงเรียนให้ไปสู่จุดหมาย คือคุณภาพของผู้เรียน เพราะภาระงานทั้ง 4 ด้าน คือ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็มีการกิจที่คล้ายกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนเอง เพื่อใช้ความรู้เหล่านั้นในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองในด้านอาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม โดยการศึกษา อบรม คุณงาม ศีลสมาธิ ตามแผนปฏิบัติการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ระยะที่ 5 พ.ศ. 2545 – 2549 นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา และโปรแกรมสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ (สุรชาติ สังขรัตน์ 2546 : 6) กอปรกับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งที่มีขนาดเล็กและ

ใหญ่ต่างแข่งขันกันที่คุณภาพการจัดการเรียนการสอน เอาใจใส่ดูแลผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดมาตรฐานของสถานศึกษา และความพึงพอใจของลูกค้า คือ จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและคุ้มค่า สร้างความภาคภูมิใจแก่บุคลากรว่า เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ 2545 : 17) ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของการดำรงอยู่ของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก จะต้องแสวงหาวิธีการเพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ และได้รับความร่วมมือจากชุมชนตลอดไป ประกอบกับการได้รับทราบบทบาทและหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รับทราบบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการทำกับติดตามผลการดำเนินงาน เสนอแนะ และให้ความเห็นชอบ สนับสนุนส่งเสริมในขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน และรับทราบบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างชัดเจนขึ้น การเป็นผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพ ภาระงาน 4 ด้าน ของสถานศึกษาและบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงอาจมีผลต่อความรอบรู้งานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : 79 - 81) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่ามีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1 ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน จัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและอาชีพ จัดให้มีระบบนิเทศการสอนภายในโรงเรียน และ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน จัดสรรงบประมาณโดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา จัดกิจกรรมระดมทุนหารายได้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสม และจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรจัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ปรับปรุงงานธุรการโดยลดขั้นตอนการดำเนินงาน และจัดให้มีระบบควบคุมภายในด้านความปลอดภัยในการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1 ควรศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของอำเภออื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2 ควรศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสถานภาพอื่น ๆ เช่น ตัวแทนผู้ปกครอง ศิษย์เก่า องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น

3 ควรศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4 ควรศึกษาระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2545ก) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรอบและแนว
การดำเนินงาน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. สำนักงาน
ทดสอบทางการศึกษา
- (2545ข) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว สำนักงานทดสอบทาง
การศึกษา
- กรมสามัญศึกษา (2533) ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม
ศึกษา. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา
- (2536) พฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจ เอ็น ที
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก) คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- (2546ข) คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (2547) คู่มือการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์การศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (2548) ผลงานกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การนำของ ดร.อดิศักดิ์ โพธารามิก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์
- กิตติ ดยัคคานันท์ (2532) นักบริหารทันสมัย. กรุงเทพฯ บัดเดอร์ฟลาย
- กิติมา ปรีดีติลล. (2522) การบริหารการเงินโรงเรียน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยาการ.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2546) การคลัง ว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย
พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กัมภณช์ จุนโท (2547, เมษายน-มิถุนายน) "ปฏิรูปการศึกษากับการแก้ปัญหาความมั่นคง,"
วิชาการ 7(2) 53-55
- จันทรา พรหมานนท์ (2545, พฤศจิกายน-ธันวาคม) "ปฏิรูปการศึกษาคือเตรียมความพร้อม
ของครูและผู้บริหารมืออาชีพ," ข้าราชการครู 22(12) : 32-37

- จันทราณี สงวนนาม (2545) ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา กรุงเทพฯ บัด พอยท์
- เจริญ ไกรวัจนกุล (2531) ความเป็นครู กรุงเทพฯ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- จันทนา จันทรบรรจง (2542) จิตวิทยาการบริหาร พิชณโลก ภาควิชาบริหารและ
พัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2540) การนิเทศการศึกษา กรุงเทพฯ โรงพิมพ์พิมพ์ดี
- เชวง แสงจันทร์ (2544) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
วิทยานิพนธ์ ศษ ม (บริหารการศึกษา) ขอนแก่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น อุดรธานี
- ดุริณี สุวรรณขวลิต (2534) การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารระดับกลางตาม
ความคิดเห็นของบุคลากร ในมหาวิทยาลัยภาคใต้ ปริญญาโท ศษ ม
(การบริหารการศึกษา) สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อุดรธานี
- ดำรง พลโภชน (2545, กันยายน-พฤศจิกายน) "บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตาม
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," บริหารการศึกษา
1(3) 28 - 31
- ถนัด วิภาวาท (2541) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์
ศษ ม (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อุดรธานี
- ธีรพันธ์ คงนาวัง (2544, เมษายน-พฤษภาคม) "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา," ข้าราชการครู 21(4) : 26-30
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพฯ บพิธการพิมพ์
----- (2540) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในเอกสารประกอบการฝึกอบรม
หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง นครปฐม
- นิพนธ์ กิณาวงศ์ (2526) หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการ
ศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์เนต
- บรรจง ชูสกุลชาติ (2530) "การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาครู," มิตราครุ 29(23) 25-28
- บุญมา กัมปนาทพงษ์ (2532) การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของ
รัฐ ปริญญาโท ศษ ค (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดรธานี

- ประคอง กรรณสูตร (2538) สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประพนธ์ ไพลด้า (2537) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
ทัศนะของครูและกรรมการศึกษาของโรงเรียน ในจังหวัดปราจีนบุรี ปริญาณิพนธ์
กศ ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ อัดสำเนา
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) การบริหารงานวิชาการ กรุงเทพฯ ศูนย์สื่อกรุงเทพฯ
----- (2536) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- (2543) การบริหารงานวิชาการ กรุงเทพฯ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด
- ผกา แสงสุวรรณ (2536) เอกสารการสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและการนิเทศการ
ศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพฯ คณะศึกษาศาสตร์ (ปทุมวัน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไพยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัด
อุดรธานี วิทยานิพนธ์ กศ ม (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อัดสำเนา
- มงคล บัวคิลา (2537) ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถม
ศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ ค ม (สังคมพัฒนา)
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา
- มนตรี แสนวิเศษ (2535) การประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 วิทยานิพนธ์ ศษ ม (การบริหาร
การศึกษา) ขอนแก่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น อัดสำเนา
- มัญญ วงษ์นารี (2540) คู่มือการบริหารสำหรับผู้บังคับบัญชาหัวหน้างาน กรุงเทพฯ
ธรรมสภา
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2530) สรุปผลการสำรวจเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหาร
โรงเรียนที่ส่งผลต่อการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527) เอกสารการสอนชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถาน
ศึกษาระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์
- (2528) เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์สาธารณะ นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544) เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรใน
โรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 15 กรุงเทพมหานคร บริษัทประชาชน จำกัด
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพฯ.
- คราวุฒิ สิทธิราช (2544) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมสำนักงานการประถมศึกษา สังกัด
อำเภอเนินมะปราง จังหวัดตาก นคร ปริญญาพันธ์ กต ม (การบริหารการศึกษา)
มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อุดรธานี.
- ว่าที่ร้อยตรี รอสวน เรืองไชย (2544) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ รายงานการค้นคว้าอิสระ กต ม
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อุดรธานี
- สมิท สมัยการ และสุพรรณิ ไชยอำพร (ม ป ป) สังคมไทยภาวะปัจจุบันและแนวโน้ม
อนาคต พ.ศ 2535-2550 กรุงเทพฯ . สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สมชัย ไหลสุพรรณวงศ์ (2546) คู่มือการปฏิบัติงานด้านนิติการของโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล
กรุงเทพฯ สำนักงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชาติ กิจยรรยง (2544) ความฉลาดรู้ของผู้นำ. กรุงเทพฯ . ธีระป้อมวรรณกรรม
- สมชาย เทพแสง (2543,มิถุนายน-กรกฎาคม) "ผู้บริหารมืออาชีพ," ข้าราชการครู.
20(23) 20-23
- สมบัติ บุญประถม (2544, สิงหาคม-กันยายน) "ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามคุณลักษณะ5ป,"
ประชาศึกษา 51(6) 37-39.
- สมพงศ์ เกษมสิน (2526). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช.
- สาคร จันทร์ทองอ่อน (2536) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์
ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.
ปริญญาพันธ์ กต ม (ธุรกิจศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ อุดรธานี
- สุจิตรา เกิดวุฒิพร (2541) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนที่
เปิดสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศษ ม (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อุดรธานี
- สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547) การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร
งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี สารนิพนธ์
กต ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อุดรธานี

- สุรชาติ สังข์รุ่ง (2546, เมษายน - มิถุนายน) "การบูรณาการพัฒนาคูณอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547," *ข้าราชการครู*. 23(3) 6-7
- สุรเชษฐ์ ชีระมณี (2534) *การบริหารงานคลังสาธารณะ*. ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543,) "สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ," *ข้าราชการครู*. 21(1) 27-33
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. (2545) *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 เอกสารฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ลำดับที่ 22/2545*
- สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองเสือ (2545) *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545 เอกสารบริหารทั่วไป*.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2526). *คู่มือการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2534) *การบริหารงานโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ พิมพ์ครั้งที่ 5* กรุงเทพฯ อรุณการพิมพ์
- (2536ก) *การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ บางกอกบล๊อค
- (2536ข) *คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา(ฉบับปรับปรุง)* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, มกราคม - เมษายน). การประกอบอาชีพอิสระ 4(2) สืบค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2548, จาก <http://66.102.7.104/search?q=cache+m05tnNdcChoJ:academic.obec.go.th/advice/career/c07/html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก) *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ บางกอกบล๊อค
- (2543ข) *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ของ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545ก) *ปัญหาปฏิรูปการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพฯ พิมพ์ดี
- (2545ข) *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา* กรุงเทพฯ พิมพ์ดี
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2542) *เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ* กรุงเทพฯ สำนักนโยบายและแผนฯ

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2542) *เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พศ 2540. พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- โสภณ แทนศิริ. (2539) *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร* วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม (บริหารอาชีวศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อัดสำเนา
- หวน พันธุพันธุ์ (2538) *การบริหารงานวิชาการโรงเรียน* กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์
- อนันต์ ประศาสน์กุล (2530) *การเป็นผู้นำชุมชน สงขลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.*
- อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542) *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อัดสำเนา
- อังสนา ศรีประเสริฐ. (2547, มกราคม-ธันวาคม). "7 Hurdles กับการทำงานประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน," *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* 24(1) . 78
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป* กรุงเทพฯ : อนุวงศ์ศิลป์การพิมพ์
- Cronbach, Lee. (1974) *Essentials of Psychological Testing* 5th ed New York Harper and Row Publishers, Inc.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education* 5th ed Tokyo McGraw – Hill International Book.
- Krug, Samuel E. and others. (1990) *An Experience Sampling Approach to the Study of Principal Instructional Leadership, in results From the Principal Activity Sampling Form* Illinois Daning Kiddersley
- Newby, Earl F (1998, December) "Total Quality Management and the Elementary School," *Dissertation Abstracts International* 50(60) : 1492A
- Rice, Wilson L (1991, August) "Leadership Behavior of Elementary School Principals And teachers in Five Central Savannah River Area School Districts in Georgia," *Dissertation Abstracts International* 52(2) 378-A.
- Taff, Barry J (1998, January) "Teacher Perceptions of Principal Role Behavior and School Effectiveness," *Dissertation Abstracts International* 58(7) . 2486

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 22 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นครู และกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	กรรมการ			กรรมการ		
	ครู	สถาน ศึกษา	รวม	ครู	สถาน ศึกษา	รวม
โรงเรียนขนาดเล็ก						
1 แสนจำหน่าย	4	9	13	-	-	-
2 ปทุมนายก	9	9	18	6	7	13
3 สุขบุญศิริการาม	8	9	17	6	7	13
4 นพรัตน์	4	9	13	-	-	-
5 ธรรมราษฎร์เจริญผล	5	9	14	-	-	-
6 สอนดีศรีเจริญ	11	9	20	6	7	13
7 นิกรราษฎร์บูรณะ	9	9	18	6	7	13
8 ราษฎร์สงเคราะห์วิทยา	10	9	19	6	7	13
9 วัดพวงแก้ว	9	9	18	-	-	-
10 แสนขึ้นปานนุกุล	8	9	17	6	7	13
11 คลองสิบเอ็ดศาลาครุ	6	9	15	-	-	-
12 จตุพิชรวาวาส	14	9	23	6	7	13
13 ไปรยฝน	8	9	17	-	-	-
14 พุทธารักษ์	9	9	18	5	6	11
15 เจริญบุญ	9	9	18	6	7	13
16 นิกรราษฎร์บำรุงวิทย์	7	9	16	-	-	-
17 แสงมณี	5	9	14	-	-	-
18 จุฬารัตนาราม	11	9	20	6	7	13
19 หิรัญพงษ์อนุสรณ์	3	9	12	-	-	-
20 ศรีคัคณางค์	10	9	19	6	7	13
21 ศาลาลอย	3	9	12	-	-	-
รวม	162	189	351	65	76	141

ตาราง 22 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	กรรมการ			กรรมการ		
	ครู	สถาน ศึกษา	รวม	ครู	สถาน ศึกษา	รวม
โรงเรียนขนาดใหญ่						
1 อยู่ประจักษ์นคร	14	15	29	-	-	-
2 คลองสิบสาม	14	15	29	7	7	20
3 ชุมชนประจักษ์นครอำนวยการ	15	15	30	7	8	12
4 ราษฎร์บำรุง	16	15	31	-	-	-
5 วัดศรีสมอ	17	15	32	9	9	18
6 ชุมชนบึงบา	23	15	38	15	9	24
7 หนองเสือวิทยาคม	48	15	63	21	9	30
รวม	147	105	252	59	42	101
รวมทั้งหมด	309	294	603	124	118	242

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

- 1 แบบสอบถามชุดนี้ สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ
หนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี เขต 2
- 2 แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ
ตอนที่ 2 ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 40 ข้อ

ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
สถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารและ
จัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ
การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

3 แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหาร
งบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป

4 คำตอบทุกข้อของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในความสมบูรณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ และ
การตอบคำถามจะไม่มีผลกระทบประการใดต่อการปฏิบัติงานของท่าน

5 เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งคืนฝ่ายธุรการโรงเรียนของท่าน
ซึ่งผู้วิจัยจะไปรับด้วยตนเองในภายหลัง

ขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการ
พัฒนาการดำเนินงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ให้มีประ
สิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

(นายเชาวลิต จงมี)

นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรณาดอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน และขนาดโรงเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

1 สถานภาพของท่านในสถานศึกษา

(-) ครู

( ) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2 สถานศึกษาที่ท่านสังกัด หรือ ที่ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขนาด

( ) ขนาดเล็ก (นักเรียนทั้งหมดน้อยกว่า หรือ เท่ากับ 300 คน)

( ) ขนาดใหญ่ (นักเรียนทั้งหมด 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจผู้บริหารที่สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้ด้านซ้ายมือ แล้วพิจารณาว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่าน มีพฤติกรรมปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับใดซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางด้านขวามือ

ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

งานในหน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียน	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การบริหารวิชาการ 1 ผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจสภาพชุมชนความเป็นอยู่รายได้ และอาชีพเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2 ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกสถานศึกษา 3 ผู้บริหารส่งเสริม และกำกับให้มีการประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 5 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 6 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน 7 ผู้บริหารเอาใจใส่เรื่องการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน 8 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ 9 ผู้บริหารจัดให้มีการแนะแนวแก่นักเรียนทั้งด้าน การเรียนและอาชีพ 10 ผู้บริหารสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน					

งานในหน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียน	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การบริหารงบประมาณ 1 ผู้บริหารจัดงบประมาณโดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา 2 ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญของปัญหา 3 ผู้บริหารให้จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-Based Budgeting) 4 ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม 5 ผู้บริหารจัดกิจกรรมระดมทุนหารายได้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน 6 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ วัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน 7 ผู้บริหารส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ของโรงเรียน 8 ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี 9 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา 10 ผู้บริหารเปิดเผยการใช้งบประมาณของสถานศึกษาต่อสาธารณชน					

งานในหน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียน	พฤติกรรมปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การบริหารบุคคล 1 ผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนของสถานศึกษา 2 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคลากร 3 ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 4 ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 5 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน 6 ผู้บริหารดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ในเรื่องวินัยและรักษาวินัย 7 ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสม 8 ผู้บริหารส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม 9 ผู้บริหารให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา 10 ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					

งานในหน้าที่ของผู้บริหารในโรงเรียน	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การบริหารทั่วไป 1 ผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 2 ผู้บริหารจัดแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน 3 ผู้บริหารนำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อคณะกรรมการฯ เพื่อขอความเห็นชอบ 4 ผู้บริหารปรับปรุงงานธุรการโดยลดขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ผู้บริหารสนับสนุน ให้บุคลากรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางาน 6 ผู้บริหารดำเนินการดูแล บำรุง และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน 7 ผู้บริหารได้จัดทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาโรงเรียน 8 ผู้บริหารให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง 9 ผู้บริหารจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 10 ผู้บริหารจัดให้มีระบบควบคุมภายในด้านความปลอดภัยในการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน					

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นายสมมาตร ชิตญาติ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

นางฉวีวรรณ สุขบุญ

ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

ดร. บัณฑิต แทนพิทักษ์

ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1

นายภัคดี คงคำ

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2

ภาคผนวก ง
หนังสือราชการ

๓๐ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราษฎร์บำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายเชาวลิต จงมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นายเชาวลิต จงมี ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ - ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-9054104 มือถือ 01-7719013

ที่ ศร 0519 12/11440

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอยู่ประชานุเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายเชาวลิต จงมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายเชาวลิต จงมี ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-9054104 มือถือ 01-7719013

U

ที่ ศธ 0519.12/11467

93

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายเชาวลิต จงมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนปทุมนาถ โรงเรียนสอนศีลธรรมโรงเรียนราชภัฏสงเคราะห์วิทยา โรงเรียนจตุพรพรวิทย์ โรงเรียนศรีรัตนวงค์ โรงเรียนวัดศรีสโมสร โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม โรงเรียนสุขบุญเจริญการาม โรงเรียนคลองสิบสาม โรงเรียนแสนจีนปานนุกุล โรงเรียนนิกรราษฎร์บูรณะ โรงเรียนเจริญบุญ และโรงเรียนชุมชนบึงมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตอบแบบสอบถามการศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายเชาวลิต จงมี ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-9054104 มือถือ 01-7719013

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาย เชาวลิต จงมี
วันเดือนปีเกิด	5 เมษายน 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	14/1 หมู่ที่ 5 ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี 12170
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดพวงแก้ว 19/1 หมู่ 5 ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี 12170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนันต์สุนทรศึกษา ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยากรุงเทพฯ
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยมศึกษา
พ.ศ. 2521	การศึกษามัธยมศึกษา (วิชาเอกประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ